

Oktober 2018

Inlandet – spjutspets eller regionalt sänke?

Nu måste den nya regeringen genomföra de många bra förslag om landsbygdspolitiken som riksdagen fattade beslut om på försommaren. Dessutom krävs mer strukturella grepp för att ge Inlandet – från Norrbotten till Värmland – de rätta förutsättningarna för utveckling.

Inlandet har under en generation växlat från tung industri och fysiskt krävande jobb till en region där tjänster, mängder av nya småföretag och bredband gjort området till en unik utvecklingsmiljö. Och de gamla råvarorna har dessutom blivit heta för framtidens nya företag! Inlandsregionen har en befolkning på cirka 400 000 och över 30 000 företag.

Tidigare var de stora skogarna en bas för massa- och pappersindustri samt trävaruexport. Nu har den historiska epoken med hjälp av ny teknik och en global marknad i ökad utsträckning omvandlats till förädlade produkter som smarta och hållbara hus, moderna butiks- och kontorsinredningar, möbler i nordisk design, framtidens bränslen och finkemiska produkter. Framtida plattformar för nya medicinska produkter kan byggas upp i orter som Gällivare, Vilhelmina, och Älvdalen och inte bara i de stora universitetsorterna. Besöksnäringen utvecklas snabbt i Inlandet och inte bara de framgångsrika turistmiljöerna i fjällområdena.

Traditionella näringar, som tidigare i hög grad bidragit till en stor del av hela landets välfärd, har kompletterats av nya näringar där vi har många av landets innovations- och spjutspetsföretag. Utmärkta exempel är bl.a. Hydroforming Design Light i Vansbro (formar bl.a. metall via unik teknik med vatten under hårt tryck), Engcon i Strömsund (tillverkar bl.a. en världsledande tiltrotator som utgör en grävmaskins flexibla handled vid snabbt byte av verktyg), Inpipe i Vilhelmina (producerar bl.a. en avancerad glasfiberarmerad strumpa som används vid renovering av våra allt sämre avloppsrör) och Lapland Eco Store i Storuman (säljer miljövänliga, ekologiskt producerade varor över webben och från lagerlokal).

Bredbandsutbyggnaden har gjort tusentals företag globalt tillgängliga samt flera kommuner så gott som helt uppkopplade. Inlandet har en sammanhållande europaväg, E45, och Inlandsbanan rustas successivt upp med sikte på modern standard. Flygplatser finns strategiskt lokaliserade i regionen. Inlandet har blivit mer lättillgängligt för turister och företag.

Alla dessa kvaliteter betyder att Inlandet redan är och blir allt viktigare för Sveriges framtid. Trots dessa uppenbara fördelar förstår vare sig statsmakterna eller en stor del av industrin och finansvärlden att nyttja dessa mycket stora resurser för landets utveckling. Många ledande politiker har överhuvudtaget inte värderat Inlandets faktiska och möjliga potentiella bidrag till Sveriges framtid. Att enbart lita till större och idag befolkningsrika regioners tillväxt och roll för en hållbar och fossilfri utveckling är ett stort misstag.

Det vi vill förändra i de kommande offentliga och privata investeringarna är främst:

1. Inlandets Europavägar måste få en bredd och standard som tål en ökad trafik med stor andel lastfordon till och från företag och vistelsemiljöer i Sverige, Norge och Finland. Den svenska transportplanen till 2029 förbiser dessa självklara behov
2. Inlandsbanan måste rustas till modern standard och med fossilfri drift av tågen. Den ska vara en självklar del av det nationella järnvägsnätet och bl.a fungera som en avlastnings- och reservbana för kustjärnvägarna
3. Vägar och järnvägar behöver planeras som en helhet för hela norra Norden. Vi kan även tänka oss att vissa trafikleder görs till nordiskt ägda och skötta trafikleder
4. Inom sjukvården och högre utbildning bör Sverige samarbeta med Norge och Finland som om dessa funktioner vore en gemensam angelägenhet
5. Trots decennier av nordiskt samarbete fungerar fortfarande landgränserna som effektiva barriärer för företagssamverkan och arbetspendling. Nordiska Ministerrådet måste lösa dessa problem en gång för alla som alternativ till den sammanträdespolitik som krympt nordensamarbetet till ett minimum de senaste 25 åren
6. Avkastningen från Inlandets rika naturtillgångar måste i högre grad stanna i regionen och komma berörda bygder till del. Det gäller vattenkraften, mineralerna, vindkraften och skogen. Det stärker möjligheterna att utveckla bl a Inlandets infrastruktur. Ersättningen ska fungera tillsammans med skatteutjämningen – som måste få en mer välriktad utformning.
7. För att ge Inlandsregionen en större självtillit, ett större utrymme för egna regionala beslut och konkurrenskraftiga finansieringsmöjligheter måste i första hand Riksdagen bidra till att området kan bygga upp lokalt styrda banker – sparbanker och banker som Länsförsäkringar bank. Dessa bankinstitut har i andra regioner visat sig ha en avgörande roll för små och medelstora företags start och utveckling. Samtidigt bör Ministerrådet göra det möjligt för de norska och finländska lokala bankerna att få arbeta på andra sidan gränsen som affärsbankerna sedan länge kunnat göra.

Vi i Inlandskommunerna ekonomisk förening (IEF) ser inte vårt inlägg som ett rop på högre bidrag eller ökat statligt ansvar för regionens framtid. Det vi behöver är i praktiken en rättmätig ersättning från exploateringen av Inlandets rika naturtillgångar samt i övrigt långsiktiga och överblickbara utvecklingsvillkor. Vårt mål är ytterst att äntligen efter nästan 100 år av försummelser och alltför svagt engagemang från privata och offentliga maktorgan ge Inlandet den roll som regionen kan spela för framtiden och tillväxten i norra Norden. Det finns inte några förlorare i denna strategi – enbart vinnare! Varför då hela tiden vänta med nödvändiga centrala beslut?

Karin Malmfjord
Ordf
070-923 9046

Per-Anders Westhed
Vice Ordf.
070-624 5457